

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum, Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam Secularium quam Religiosorum

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

146. Mulierum consortium fugere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

*Mulierum consortium fugere.**Ep. ad Rufinum Monachum.*

1. **J**oannes Baptista (inquit S. Hierony.) *matrem habuit, pontificisque filius erat, & nec matris affectu nec Patris opibus vincebatur, mo parentum viueret cum periculo castitatis. Hierony. ita alloquitur Nepotianum Clerico Hospitolum tuum aut raro, aut nunquam pedes terant. Omnes puellas & Virgines Christi qualiter ignora, aut equaliter dilige. Ne subrepto manseres, nec in praterita castitate confidas. Etior David, nec Sampson fortior, nec Salomon esse sapientior, memento semper, quod Par adisi de possessione sua mulier eiecit. Agrotanti tibi sanctus frater assistat, & germana vel mater, cura quaelibet apud omnes fidei. Quod si huiusmodi fuerint consanguinitatis castimonieque personam anus nutrit Ecclesia qua & officium praebeant officium accipiant ministrando, vt infirmitas quae fructum habeat Eleemosina, &c.*

2. S. Augustinus, vt scribit Possid. Celsus Episcopus, non modo aliarum fecerunt sed ipsius etiam sororis & fratris filiae conuenium ac familiaritatem vitauit, non tam ipsas quam propter reliquas quae ad eas venirent (licet Conci. Nic. Can. 3. Clericis per contubernium matris, sororis, auiae, &c. interrogatus quare cum sorore habitauit)

gere: Quia, inquit quæcum sorore mea sunt, mea fo-
 mores non sunt. Eiusdem commune dictum erat, malum
 mulierem videre, peius alloqui, pessimum tangere.
 fœminarum, ait, Possid. c. 26. intra domum eius
 nulla vnquam conuersata est, nulla transit, nec
 quidem germana soror, quæ vidua Deo seruiens
 nullo tempore vsque in diem obitus sui præposi-
 ancillarum Dei vixit, sed neque patruui sui filiæ
 & fratris sui filiæ, quæ pariter Deo seruebant,
 quas personas sacrosancta Episcoporum Conci-
 in exceptis posuerunt. Dicebat vero quia etsi
 de sorore & neptibus tecum commorantibus
 nulla nasci possit mala suspicio, tamen quia illæ
 petitionæ sine aliis necessariis secumque manen-
 tibus fœminis esse non possent, & quod ad eas
 etiam aliæ à foris intrarent, de iis posse offendi-
 culum aut scandalum infirmiorib. nasci, & illos
 quicum Episcopo, aut quolibet Clerico forte
 manerent ex illis omnibus fœminarum personis
 vna cõmentibus aut aduentantibus tentatio-
 nibus humanis posse perire, aut certe malis ho-
 minum suspicionib. pessime diffamari. Ob hoc
 dicebat nunquam debere fœminas cum seruis
 etiam castissimis in vna manere domo.

3. Basilus ait: Fugiendæ in primis cum mulieribus
 congressiones sunt collocutionesque, neq. ad eas vn-
 quam accedendum, nisi cum grauissima aliqua ad eas nos
 necessitas impellit, & aliter facere nõ possumus, atq. ipsa
 ad eam aegerit, ab ipsis non secus, atq. ab igne cauendū est,
 adeo vt quã citissime nulla mora ab istis nos extricemus.
 Recte hæc Basil. nam & scite dixit quidam senex
 apud Ioan. Euiratum: Filioli, sal ex aqua est,

Const mo-
 nast. c. 4.
 Pro. 6. v 27
 Pratum
 spir. 217.

Et si appropinquauerit aqua continuo soluitur & sic
cit. Et Monachus similiter ex mulere est, itaque si appropinquat mulieri, soluitur & ipse, atque in id defunctum iam Monachus non sit.

Cass. col. 15.
c. 10.

4. Cum Pafnutij Abbatis manum subvolutis flammæ vapor aduffisset cogitare cœpit, qui iam pridem & dæmonum infestationibus uicisset, & illicitos carnis motus mortificatione modicæ flammæ læsionem sentiret? Quis dicitur Angelus apparuit. Et quid, inquit, Pafnuti ab igne offendi potuisse miraris, cum necdum ignem qui in te extinxeris? tunc te illum extinxisse crede cum pulcherrimam atque formosam complexus nullo te libidine tu sollicitari deprehēderis. Euigilans intellexit non esse cum Dæmoniis luctari, quam iuuenem concupiscentiis lateri adhærere, & ab igne offendi, quod ab ea tangi.

In vitis PP.

5. Arsenius Abbas virorum quoque concubularum confabulationesque declinare solitus, cum in uicinia illiusdam non obscuri generis matrona illum uideret concupiens ei occurrisset, repente auertit se, & inuoluntariam librem audaciam gestu pariter ac uerbis intulit. Rogo, inquit, illa, ne indigne feras aduentum meum, quæ sincera mente & pio affectu huc ueni, aut si me offensus es, da veniam ac pro me Deum (cui solus deprecari solet) deprecare. Precabor Deum, respondit, & quidem sciam, ut num ne vnquam meminerim tui.

6. Marcianum scribit Theodoretus in libro de religiosis, cum nobilissimo genere, atque aduocatus ortus esset, in remotissimum cœnobium se contulisse, quo cum multos post annos uenisset, in ciuitate, ciuitatis suæ princeps, vna cum filio

bere, & cum multis muneribus, illum ne ad conspectum quidem mulierem admittere voluisse, filium autem eius admisisse, vt spiritualibus præceptis instructiorem remitteret. Hoc autem rogante, vt quæ allata erant reciperet, si non vt propinquius saltem vt pauper, respondisse: *Quot pauperum monasteria prius vobis occurrerunt quam ego? quibus cum ista non dederitis, apparet vos hæc mihi proquitatis gratia deferre.* Quare ille quidem contentè reiecit omnia, idq; factum ita laudat Theodoretus, vt eum dicat extra naturam fuisse, & in celestem migrasse rationem.

7. Pior ab Antonio, cuius erat discipulus, sororem quæ ad eum venerat adire iussus, adiit quidem, sed oculis clausis vt eam ipse non videret.

8. Et Ioannes quidem maiorum imperio contactus, vt sorori se sisteret, sancto dolo ei se vt externum ostendit & ab ea non agnitus statim abscessit.

9. Et Marcus se matri fœdatum fumo, ac fuliginie in sacco sordido, compressis, ne eam ipse videret oculis, exhibuit. V. exempla similia, vt Bernardi & fratrum, vt Pacionij & Theodori eius discipuli, quorum illi sororem, hic postremus matrem, quas ne ad conspectum quidem admittere voluerunt, etiam impulerunt, vt ipsæ quoque sculculum desererent.

10. In historiis Fratrum minorum D. Francisci (par. 2. li. 4. c. 25.) narratur quendam purissimæ vitæ fratrem nomine Rutgerum, diligentissimū oculorum suorum custodem fuisse, sicut nunquā in fœminas, quas alloqui necesse habebat eos cō-

iecerit. Vnde Pater spiritualis qui perspicua
conscientiam habebat, eum aliquando per
status est, quid causæ esset, cur cum tanto pre
tis dono præditus esset, tamen vultum avertit
à conspectu mulierum honestarum? Et res
homo sanctus & à Deo illustratus. Pater, qui
homo facit quod se est, & hominem tuetur ac
As quando homo se temere conicit in disyrm
iuste à Deo deseritur, ac ita fit vt facile ob natura
ptione in peccatum aliquod graue dilabatur, hanc
tis etiam sanctitate clarissimis accidit. Quare
mulierem, quæ fidenter & constanter vult
git in facies virorum quasi (Basilisci in mo
solo visu necatur.

Guido Car-
thus. Syr. 9.
auerte fa-
ciem tuam
à muliere
corrupta.

11. B. Hugo Episcopus Gratinopolitana
esset castissimus, & ab omnibus tentationibus
nis ita immunis, vt sensu omni videre retur
tus, tamen quoties iam existens Episcopus
confessione, vel extra illam necesse habebat
qui fœminas, nunquam per rotos quinquaginta
annos oculos in earum vultus coniecit, sed
que id necessario faciendum, si mentem
ab impuris cogitationibus liberam
uare.

Sur. in
Mart.

12. S. Thomas Aquinas quantumuis doctri
tatis diuinitus ornatus nec tentationibus
noxius esset, & Angeli ei sponderant
eum castitatis iacturam facturum, tamen
studium adhibuit ne in mulieres aliaque
xias oculos conieceret, nec secus quam serpentes
& scorpiones eas declinabat. Sciebat enim
simum esse illud: Est mulier tactu vilis.

Basiliscus: Basiliscus solo visu necat; impudica vero mulieris aspectus animas perimunt. Virg. 3. Geor. Carpit enim vires paulatim, vritque videndo femina.

13. Franciscus qui continenti mortificatione carnem prorsus edomuerat, tam sedulus fuit in cauendis colloquiis non necessariis cum mulierum sexu, & refrenando earum aspectu, vt ne vnius quidem ex vultu noticiam haberet, ipseque omnes commonefacere solitus erat, nisi cura & vigilantia illa ab omnibus vsurpetur, fieri non posse quin detrimentum aliquod ab earum conuersatione capiatur. Sicut ignem nemo ingredi possit quin comburatur. Multi certe per talem carnem (impudicum & incendiarium aspectum femineum) sunt consumpti & in fauillam redacti, cum & illa ex vna parte virulento conspectu in corda intuentium scintillas impudici caloris vibrant, & ex altera gehennalis vstrinae incensorum diabolus habitu suae suggestionis prunas phantasiarum ardere faciat, quodque est caput ipsimet insensati ac vecordes oleum camino addentes frequenti adspectu coniuuentibus annuentibusque oculis totaque sensuum omnium capedine, virus ac flammam hauriant.

V. ex 4. de Maria. Cor viri impudica obtutu & demonis halitu concrematur.

Quis etenim tali, tot facularum concursu miretur incendium? cum & senes illi duo in Babilone cum Susanna castissima iis nullum ex se incendiium daret, in oculis nihilominus propriis atque animis, fomitem secum libidinis adferentes, exarserint in concupiscentia eius:

Et Holofernes capius est laqueo oculorum suorum.

& euertent sensum suum, & declinauerint
 los suos, ne viderent cœlum: neque recorda-
 tur iudiciorum iustorum, tam quæ ab ipsi-
 dicibus populi debebant procedere: quam
 à iusto summoque iudice Deo merito debent
 metuere. Si à casta pudicaque castissima
 fronte tam sæculentæ obortæ sunt faces
 mæ, optima quæque in senibus solo ipso
 tio diuastantes, quid non metuendum
 & impudicarum & lasciuarum puellarum
 & consortio, diabolo præsertim adhibe-
 flabellum, qui viride quoque lignum in
 præualeat?

14. Gregorius Naz. insinuans quibus
 insultantem carnem coercere sit solitus,
 te & quidem magna copia scelerum expiari
 veni laboriosum tam mentis quam corporis per
 vt flammæ meæ ardorem minuatis, fatidam
 rum putredinem abstergatis: venter satietatem
 get: genua humi flexa obrigescant, cinis
 sit, at asperrimus saccus mollia membra vindicet
 gat, vexataque anima suppetias ferat. Vnde
 stis cura carnis domatrix, futura supplicia
 mihi ob oculos ponens, &c. Accidit aliquando
 dum sic ruri degeret, arte Dæmonum,
 la sibi propinqua Valentinianus quidam
 lis loci Dominus lasciuientes secum habere
 minas ob oculos Gregorii positas, cum
 sibi timens loco cessit, recedensque ad
 Valentinianum Epistolam scripsit. In
 hæc inter alia: multo melius erat tabula
 blice proposita (proscriptionis) nobis

*Contrasti-
 mulos car-
 nis fortiter
 pugnat.*

*Gregorius
 senex vitat
 aspectum
 fœminariū.*

collocasti, vita grauitatem & sanctitatem interci-
re, ac quotidianum dedecus & maledicentiam adiun-
e: quam ab ijs proficiscentem qui libenter faciunt, vt ijs qui
ito debent, soli viuendum proposuerunt, vt nos viuimus obtre-
simz fuerunt, ac nisi hoc dictum audax sit, nos quog, per Euam e
faces & hunc adiso expulisti. Hæc & alia Gregorius inde alio
o ipso migrans. Transiliit enim vt seruus senex infirmis
um iuuenibus, quod in fuga tantum in eiusmodi bello
llarum daret repositam esse salutem atq; victoriam col-
im adhibere caram.

15. Cum colloquium mulieris quasi ignis ex-
descat, vt sapiens inquit, à B. Clemente Pontifice
constitutum fuit, vt Clericus solus ad fœminæ
tabernaculum non accedat, neque properet
line maioris natu Sacerdotis iussione, nec solus
Presbyter cum sola fœmina fabulas misceat,
tidamque.

Eccl. 7.
Ep. 2 ad
Ius. c. c.
Clericus
dist. 81.

16. S. Cyprianus de singularitate Clericorum,
dicit sibi à Domino præceptum fuisse, vt Clericis
mandaret, ne cum fœminis commorarentur:
Quid, ait, illic geritur vbi libertatis sumit mulier in con-
sternitate Constantiam? quando in domesticis nego-
tibus nunc lacertos & femora lanificis operibus nudat,
nunc estuans detegit membra, nunc fatigata iactatur,
nunc in vsum aliquando dissoluitur, nunc blanditias ex-
hibet, & quod est venenosius super cuncta, spallere dele-
tatur aut canere, cuius cantu tolerabilius est audire Ba-
bilonis sibilantem, &c. Et: Seueritas in vobis circa
fœminas vigeat, autoritas polleat, vigor tenea-
tur, grauitas veneretur. Et quid sibi adhibuit mu-
lierem, qui ducere contempsit vxorem Omnis in-

O o s conue-

conueniens sodalitas mulierum gluten et
 etorum, & vilcum toxicatum, quo diabolus
 cupatur. Et: quantos leones domuit vna
 bris infirmitas delicata, quæ cum sit vtilis &
 ra de magnis efficit prædā? quod Salomon
 uerb. 6.) loquitur dicens: Pretium meretricis
 tantum est vnius panis, mulier autem pro
 animas capit. V. Baron. An. Chr. 253. ex
 priani commentario vehementer Clericos
 cum foeminis contubernium reprehendit
 & An. 305. ex Can. 33. Concilij Eliberitan-
 rinentiam etiam Subdiaconorum probat
 An. Chr. 58. & 325. continentiam & coelibat-
 Clericorum ab ipsis temporibus Apostolorum
 in Ecclesia viguisse demonstrantem: & idem
 Christ. 314. ex concilio Ancyrano probat
 eundem An. Chr. 370. 398. 590. & 591. Vnde
 go Clerici nullas foeminas in domos suas
 rent, vtinam multo minus ad mensas suau-
 terent, &c.

*Li 3. Dial.
 c 7.
 Pœna in-
 cauta con-
 uersationi-
 bus cum
 mulieribus
 V. in Thea-
 tro.*

17. S. Greg. scribit de *Andraa* Fundana-
 tis Episcopo, quod cum esset probatissimus
 tatis antistes quendam sanctimonialem
 nam, de cuius continentia castitate q; tam-
 erat atq; de sua, apud se in Episcopo habita-
 m ferit, nihilominus vero inde acciderit
 antiquus ex hoc conuictu tentandi ipsius
 perer ansam, tantumq; breui profecit vti
 do terga eiusdem foeminæ percuteret, quæ
 etoria cum Iudæus quidam noctu gloriame
 monem mirabili euentu inaudisset, re ad
 pum delata baptismū petijt. Episcopus ve-

unus peccatum agnoscens humi prostratus ve-
nit erratipetij, moxq; de suo habitaculo ean-
dem Dei famulam, & omnem fœminam quæ in
eius illic obsequio habitabat expulit.

18. Palladius referens quomodo S. Chrys. Epi-
sco. Const. Clerici Const. mores correxerit inter
cetera ait: Sermonem exacuit aduersus fictam & non
paternam (vt eam appellant) sed plane fœdam atq; inho-
nestam vitam eorum sacerdotum, qui mulieres quas sub-
introductas vocant secum habere vellent, asserens compa-
ratione mali tolerabiliore esse lenones. Illi enim longe à
medicina taberna separati seorsum habent, qui sua spon-
te infirmi esse delegerunt, hi autem intra salu:is officii-
nam habitantes sanos ad morbum euocant. S. Hieron.
Epl. 22. vocat hos agapotas meretrices vniuitas,
nouum concubinarum genus. Tim. 9. Ep. ad O-
ceanum ait: Si aliquis senserit Clericum habitare cum
fœminis non credit eum esse castum.

19. Sanctus Bernhardus in Cant. ait: Cum fœmi-
na semper esse & non cognoscere fœminam, nonne plus
est quam mortuum suscitare? Quod minus est non potes,
& quod maius est vis credam tibi? Quotidie latus tuum
ad latus iuencula est in mensa, lectus tuus ad lectum
eius in camera, oculi tui ad illius oculos in colloquio, ma-
nus tua ad manus ipsius in opere, & continens vis puta-
ris? Esto vt sis sed ego suspitione non careo. Scandalo mihi
es, tolle scandali causam. Si non vis scandalizare Eccle-
siam, eijce fœminam, &c.

20. Faron Meldensis Antistes postquam con-
sensu vxoris factus esset Monachus & vxor mo-
nialis atque diu sancte vixissent, formæ pul-
chritudinisq; eius memoria sollicitatus, ipsam vt
ad se

V. Baron.
To. 5. An.
Chr. 398.

Sur. To. 5.

ad se veniret rogatum misit. At prudens sagaci mente id quod erat concipiens ire recusabat. Eo ille magis ardere nec animo quiescere, nec euocando cessare. Venit mulier cilicio induta, squalore obsita, vultu gubri, & ipsum immundæ cogitationis resipiscere fecit. Si Sanctiss. virum procul a se rebus separatam sola recordatio pene ad eum redire compulit, quanto propius pererunt, qui his cohabitant? Qui autem amicum peribit in illo.

*sur. Tom. 3
Metaphr.*

21. *Timotheus* Anachoreta in vastissima parti eremo nulli hominum cognitus iam 30. peregerat, quando à Paphnutio Abbate inuentus, toto eo tempore nudus & squalidus palmæ tantum fructibus vitam sustentans. gens peccatum suum quod nimia sui fiducia primum secessisset mulierem religiosam habitare passus fuisset. Qua tandem cognos nos sedecim se ab usum lacrymando fatetur. periculosum est fœminæ & viri consortium.

*Palla. Laus
hyst. c. 43.*

22. *Ioannes* Anachoreta in quadam præruptæ rupis spelunca obstruso aditu cum fœminis nunquam est locutus, raro cum viris, ad se tamen intrare permisit neminem. buno roganti uti se coniugi suæ concipere permitteret, non est assensus, sed in quiete appariturum promisit, quod eam pio delictum affici sciret. Proxima igitur nocte mulier ipsum vidit, quem vigilans nunquam videre quod viderit formam habitumq; corporis

ha vultus lineamenta recte vereq; referendo si-

23. Canon seu regula Canonicis Ecclesiarum, Cathedralium tum Collegiatarum. Anno

*Exemplar
manu scri-
ptum huius
regula.*

Christi 816. in concilio Aquisgranensi 1. sub Ca-

*Cath. Eccl.
monast. ha-
bet.*

Magni filio Ludouico I. Imper. praescripta

c. 144. Faeminis non solum in mansionibus & clau-

stris Canonorum prandendum, aut requiescendum

*Canonici
vocantur
dulcissimo
nomine
fratres.*

est, quin potius ne in ea intrandi excepto in Eccle-

sia ultra tribuenda facultas, quia valde hoc a sanctis

tribus legitur inhiberetur. Si quid verae charita-

tis officio illis attribuendum est, extra clau-

stram constituatur locus in quo illud accipiant, nul-

lus autem fratrum cum ipsis nisi testes fuerint lo-

quatur.

24. Concilium Neocæsariense Nicæno antiquius

traxit Presbyterum, qui uxorem duceret ab ordi-

ne deponendum: si fornicaretur autem vel ad-

ulterium committeret, etiam extra Ecclesiam ab-

iciendum & ad poenitentiam inter Laicos agen-

dum redigi debere.

25. Conc. Nicanum permittit Episcopis, Sa-

cerdotibus, Diaconis aut Subdiaconis habere do-

mulam subintroductricem, seu extraneam sceminam

quae forte aut matrem, aut sororem, aut amitam,

aut tales quae fugiant suspicionem.

26. Concilium Carthaginense III. cui Augu-

*vi. Aug de
cohabita-
tione Cleri-
corum &
mulierum.*

stinus interfuit extendit hunc canonem etiam ad

filios fratrum vel fororum filias.

27. Canon a Sirico latus nullas sceminas Cleri-

cos permittit cohabitare, nisi sanguinis necessitu-

erunt eis iunctas.

V. Langh.
li 6. c. 14. de
vita & ho
nesta Cler.

28. Carolus Borromaeus Card. Archiep. Me-
lanensis mulieres nullas ad mensam piam ad-
tebat, neq; permittebat ipsis vt templam
ingrederentur.

Albertus Cranzius in Metropoli. li. 9. c. 1.
dens vnde ortus sit mos, vt in collegiis quibus-
dam mulam alat, inter caetera ait: iam languescit
religio. & vt fieri solet, cum religione decrescit
rerum temporalium, ita vsu compertum est, vt
superna maiestatis in precio est omnia succedan-
denter, sed illa abundantia nisi prospexerit
xum, ille antiquat religionem, prostrata
pauperiem, &c. Et: Quae ex re (quod fratres
dispersi per Ecclesias vt liberarentur Col-
Raceburgense ære alieno) siquid prisca
remansit ex dispersione euauit. Sed cum nec
cerent, deterior ritus inoleuit, vt pariter in
uentibus quisque sibi prospiceret de necessariis
inter fratres institutio, vnde omnis disciplina
auolauit. V. Dialogum meum Germanicum
conuersione concubinariorum & conu-
rum.

SIGNVM CXLVII.

Munera accipere renuere, seu manum
accipiendo intactas ser-
uare.

1. Samuel Propheta probat coram
populo Israelitico se non accepisse
ra. 2. Cum Nuaman princeps militia Regis
ob mundationem à lepra Prophetæ Elisei
animum ergo magna munera offerret, resp-

V. de auar.